

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
beantwoording motie GroenLinks inzake
fastfood
BEHANDELD DOOR
HAP (Huub) Kerstens

DATUM
15 februari 2022
Verzonden: 15-02-2022
TELEFOONNUMMER
043 350 3108

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2022.03958

E-MAILADRES
Huub.Kerstens@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Door GroenLinks is een motie ingediend betreffende Gezonde levensstijl aan de Groene Loper en meer specifiek de vestiging van fastfoodlocaties in de omgeving van scholen. Hieronder worden de in de motie gestelde vragen beantwoord.

Vraag 1: In kaart te brengen hoe de bevordering van een gezonde levensstijl in de omgeving van de scholen zoveel mogelijk bevorderd kan worden;

De gemeente Maastricht werkt al jarenlang (sinds 2014) aan het bevorderen van een gezonde leefstijl en inrichting van een gezonde leefomgeving. Dit doen we middels een intensieve samenwerking van JOGG, Maastricht Sport, kinderopvanglocaties, scholen (PO, VO en MBO), Trajekt en de jeugdgezondheidszorg van de GGD.

Onderstaand is in kaart gebracht wat er gebeurt op het gebied van het bevorderen van een gezonde leefstijl in en rondom scholen. Deze interventies worden ook in 2022 voortgezet.

Binnen school: gezonde keuze stimuleren.

In de gemeente Maastricht zetten scholen in op activiteiten/interventies binnen de school met het doel om het maken van gezondere keuzes te versterken. Voorbeelden zijn een gezonde schoolkantine, structurele voedseleducatie en Basisschool in Beweging en Kindcentrum in Beweging. Dit gebeurt via de Gezonde School, de JOGG-aanpak en inzet van Maastricht Sport. Het effect wordt versterkt door het stimuleren van gezond gedrag vanaf de kinderopvang, primair onderwijs, voorgezet onderwijs tot in het middelbaar beroepsonderwijs. Onderstaand een aantal voorbeelden van waar we al mee bezig zijn.

- De Gezonde School is een landelijk programma dat scholen helpt om aan gezonde leefstijl te werken. Aan de hand van verschillende thema's (bv. voeding, bewegen en sport, welbevinden, roken en alcohol, hygiëne, (binnen)milieu en natuur, mediawijsheid) wordt op een structurele en planmatige manier gezonde leefstijl ingebed binnen de school. Gezonde leefstijl wordt gestimuleerd en geborgd doordat we werken langs vier pijlers: educatie, schoolomgeving, signalering en beleid.
- De Gezonde schoolkantine is een erkende interventie om het voedselaanbod in schoolkantines gezonder te maken. Momenteel is het MBO Vista College voor alle locaties hiermee aan de slag samen met de Gezonde School adviseur van de GGD Zuid Limburg.
- Subsidies vanuit Jong Leren Eten zijn mogelijk voor moestuinieren, koken, excursie of gastles op het gebied van voeding voor scholen. In Maastricht zijn op dit moment alleen

DATUM
15 februari 2022

enkele basisscholen en het MBO Vista College hiermee aan de slag, maar ook de middelbare scholen kunnen middels deze subsidie meer aandacht besteden aan gezonde voeding. Die informatie wordt wel gedeeld, maar de keuze ligt uiteraard bij de onderwijsinstellingen.

- Projecten vanuit Maastricht Sport als Basisschool in Beweging (dat momenteel wordt doorontwikkeld naar Kindcentrum in Beweging) waarbij ingezet wordt op het verbeteren van het gezonde/sportieve klimaat in en rond het kindcentrum waarmee kinderen van 0-12 jaar bereikt kunnen worden. Samen met de school en kinderopvang worden er doelstellingen geformuleerd en opgenomen in een actieplan & jaarplanning. Binnen het programma wordt er integraal samengewerkt met JOGG, MIK/PIW, Traject en de sportopleidingen van Fontys en Vista collega.

Het stimuleren van gezonde keuzes en het inrichten van een gezonde schoolomgeving vindt plaats in samenwerking met diverse experts zoals o.a. de Gezonde School-adviseur, JOGG-regisseur, Jong Leren Eten Makelaar (allen werkzaam bij de GGD Zuid Limburg), Maastricht Sport, een Gezonde School-coördinator vanuit school, CNME, ouders, leerkrachten, vrijwilligers, leerlingen, studenten, gemeenten en omliggende ondernemers.

Random school: gezonde inrichting schoolomgeving.

De gemeente en onze ketenpartners zetten daarnaast ook in op het gezonder maken van het voedingsaanbod rondom scholen en een gezonde inrichting van de (directe) schoolomgeving.

- Vanuit de JOGG aanpak wordt vanaf 2022 ingezet op de pijler publiek-private samenwerking om voedingsaanbod gezonder te maken. Dit kan in samenwerking met lokale partijen zoals wijkverenigingen, ondernemersverenigingen, buurtcentra en omwonenden, omliggende voedselaanbieders, ondernemers, scholen en leerlingen.
- In Maastricht bieden JOGG en Team:Fit ondersteuning om horeca gezonder te maken bij verkooppunten in openbare ruimte, zoals sporthallen en zwembaden. In het Maastrichts Sportakkoord en het Lokaal Preventieakkoord is voeding een onderwerp dat op deze manier reeds aandacht heeft en wordt er verbinding gelegd met het Nationaal Preventieakkoord.
- Vanuit het sportakkoord en het lokaal preventieakkoord wordt ingezet op de rookvrije generatie waarbij ook in de nabijheid van scholen de omgeving wordt meegenomen, met bijvoorbeeld borden/stoeptegels van Rookvrije Generatie, zodat we zorgen dat kinderen kunnen opgroeien in een rookvrije omgeving.
- De GGD Zuid Limburg kan uit hoofde van haar wettelijk taak medische milieukunde tevens meedenken en adviseren als inhoudelijke expert bij planvorming, beleidsontwikkeling en gezonde inrichting leefomgeving rondom scholen aan de Groene Loper (of elders in de stad), zoals bijvoorbeeld gedaan is in het project RuimteGIDS (Ruimte voor Gezondheid in de Stad) waarin adviezen zijn gegeven voor gezondheidswinst in de planning van het Kernkindcentrum aan het Leeuwenpark nabij de Groene Loper d.d. juli 2021. Het rapport is te vinden op de website van RuimteGIDS: www.ruimtegids.eu en de raadsinformatiebrief Subsidie voor RuimteGids van oktober 2019.
- Gemeentelijke bijdrage aan het vergroenen van schoolpleinen

Op 11 januari 2022 heeft het college besloten tot deelname aan het implementatietraject van het IJlandse preventiemodel (Nederlandse versie onder de naam: Opgroeien in Kansrijke Omgeving OKO). Dat model gaat m.n. uit van een omgevingsgerichte benadering van de problematiek van jongeren. Die omgevingsgerichte aanpak richt zich zowel op de thuisomgeving als de leefomgeving waaronder de school. Onderwijsinstellingen zijn dan ook een van de belangrijkste ketenpartners in deze aanpak. We staan pas aan het begin van de 4-jarige implementatie van dit model maar het betekent in elk geval dat de gemeente en onze maatschappelijke partners de komende jaren zullen

DATUM
15 februari 2022

blijven investeren in een gezonde leefomgeving voor kinderen waaronder de omgeving in en rond de school.

Vraag 2: En daarbij te onderzoeken of vestiging van verkooppunten waar alleen fastfood wordt verkocht voorkomen kan worden, met als uiterste maatregel een verbod;

Fastfood is een verzamelbegrip en biedt als term weinig houvast, het is moeilijk om dit goed te kunnen definiëren, vallen bijvoorbeeld ondernemingen als sandwichbars en pizzeria's daaronder? En valt een keten als Subways, waar ook uitgebreide salades beschikbaar zijn, erbinnen? Verder zijn frituurzaken vaak al te vinden in woonwijken en verkopen supermarkten ook veel voedsel dat net zo slecht voor de gezondheid is als bijvoorbeeld snacks, snoepgoed, energiedrankjes enzovoorts.

In het beleid over bedrijvenparken is bijvoorbeeld de term 'fastfoodketen' gebruikt waarbij als voorbeeld McDonalds en Burgerking zijn genoemd. Op bedrijvenparken zijn dergelijke ketens niet wenselijk gezien de grote verkeer aantrekkende werking, terwijl een friture of broodjesbar voor de werknemers op deze terreinen wel te overwegen is.

Scholen zijn over het algemeen in of nabij natuurlijke ontmoetingsplekken gevestigd. Het is ook het beleid van de gemeente Maastricht om in de ontmoetingsplekken levendigheid te bevorderen en het elkaar versterken van functies te bevorderen waardoor ook scholen in de omgeving van die plekken thuishoren. Daar bevinden zich ook winkelcentra met in de directe omgeving kappers, supermarkten, horeca (bijvoorbeeld een frituurzaak, ijsalon en andere eetgelegenheden), maar ook sportscholen, kinderopvang en gemeenschapshuizen.

Een regionale (ZL) inventarisatie leert dat tweederde van alle scholen gevestigd zijn binnen 5 minuten loopafstand van voedingsmiddelenverstrekkers in de brede zin van het woord. In een compacte stad als Maastricht is dat zeker het geval.

Het afstandscriterium van 1 km zoals in de motie genoemd, is door de compacte stad die we zijn, nagenoeg niet haalbaar (zie ook antwoord vraag 3). Waarbij het zeer moeilijk tot onmogelijk is om scholen te verplaatsen.

Verder is het zo dat de huidige bestemmingsplannen in zijn algemeenheid 'horeca' niet rechtstreeks toestaan, met uitzondering van de gebieden zoals expliciet genoemd in het Horecabeleid of in panden waarop al een horecabestemming rust.

Als het vestigen van een fastfoodrestaurant in overeenstemming is met een bestemmingsplan moet op grond van de APV een exploitatievergunning droge horeca worden verleend, en eventueel ook een alcoholwetvergunning. Noch in de APV noch in de Alcoholwet zijn beperkingen opgenomen met betrekking tot het vestigen van fastfoodrestaurants in een bepaalde straal rondom scholen.

De omgevingswet biedt op dit moment nog geen mogelijkheden om aanbieders van ongezond voedsel te weren uit delen van de gemeente enkel op basis van de schadelijke effecten van consumptie van dat voedsel op de volksgezondheid (brief VWS juni 2021). Dit punt heeft echter wel de aandacht en mogelijk dat bij de eerstvolgende wijziging van de Omgevingswet of de Wet publieke gezondheid, hiervoor een grondslag zal worden gecreëerd.

Ten aanzien van gezonde voeding rondom scholen vormen de ambulante bedrijven/ handelaren en de snelle koerierdiensten een aparte categorie, waardoor leerlingen er zonder enig probleem in slagen om binnen 5 minuten iets aan het schoolhek te laten bezorgen.

Het vergunningenbeleid maakt onderscheid in onder meer:

rondrijdende verkopers met een ventvergunning (zoals een ijscoman), bezorgservices die hun waren via een website verkopen en aan huis of 'ergens op straat/in het park' leveren en vaste standplaatshandel.

Van gemeentewege is bijvoorbeeld tegen koerierdiensten weinig te doen. Daar kan alleen middels educatie en bewustwording van jongeren, opvoeders en onderwijzend personeel op worden ingezet. Zie ook antwoord onder vraag 1.

DATUM
15 februari 2022

In de APV zijn geen weigeringsgronden opgenomen voor zowel standplaats als voor venten op basis waarvan dit in de nabijheid van scholen verboden zou kunnen worden. Ook is er geen mogelijkheid om het aantal vergunningen te beperken.

Vraag 3: Te bevestigen dat een toekomstige vestiging van een coffeeshop in nabijheid van de (toekomstige) scholen uitgesloten is;

De vestiging van een nieuwe coffeeshop is niet mogelijk, gelet op het in Maastricht geldende coffeeshopbeleid dat een afnemend maximum kent. Daarmee is exploitatie van een coffeeshop enkel mogelijk op de bestaande locaties (behoudens de afspraken die voortvloeien uit het spreidingsbeleid coffeeshops) en zijn nieuwe vestigingen niet toegestaan. Coffeeshops dienen te beschikken over een (droge) horeca-exploitatievergunning op grond van de APV. Het vergunningstelsel en de daarbij behorende weigeringsgronden bieden voldoende grondslag om een vestigingsverzoek in de directe nabijheid van scholen te kunnen afwijzen.

Conclusie:

Uit het bovenstaande komt naar voren dat de huidige inzet gericht is op gedragsverandering van jongeren zelf en hun leefomgeving (zoals opvoeders, onderwijzend personeel en de schoolomgeving). Dit heeft de meeste kans om te bereiken dat jongeren gezonder opgroeien door een gezondere leefstijl en gezonde voeding. Tevens wordt door begrip te kweken, mensen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid en een mentaliteitsverandering te bewerkstelligen, ingezet op aanpassing van het voedselaanbod voor jongeren in de directe omgeving van scholen.

Aanpassingen van wetgeving zijn nodig om tot een sluitende aanpak te kunnen komen. waardoor gemeenten - wanneer ruimtelijke argumenten geen grondslag bieden - vanuit een gezondheidsmotief instrumenten kunnen inzetten om aanbieders van ongezond voedsel te weren rond schoolomgevingen,

Uit de brief van de minister van VWS van 4 juni 2021 over preventief gezondheidsbeleid en de kamerbrief VWS van 7 juli 2021 over de bouwstenen voor een toekomstig preventiebeleid, komt naar voren dat VWS bezig is mogelijkheden te onderzoeken om preventie en gezondheidsbevordering een wettelijke basis te geven waardoor gemeenten samen met partners als zorgverzekeraars en GGD, een sterkere positie krijgen.

Het college zal een brief laten uitgaan naar de minister van VWS om nogmaals aandacht voor deze problematiek te vragen en aan te dringen op spoedige maatregelen opdat een sluitende gemeentelijke aanpak mogelijk wordt.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

J.M. Penn-te Strake